

Mándy Gábor
Nyersfordítások

Budapest, 2000
ISBN 963-640-650-2

TARTALOM

I. Költészet

Előszó
A versírás alapfoka
Rím
Egységcsomag

II. Szerelmek

Társ
Képességek
Milliomosok
Lába nyoma
Beteljesedés
A kedvesem
Papírlap

III. Megfigyelések

A gének
Csaló
Etika
A város
Természetes kiválasztódás
A folyó
Tér és idő
Kitérő

IV. Vészjelzések

A földi szívek
A kerék

Mit ér?
A búcsúlevél
Magány
Élve eltemetve
Vidám vers
Magányos farkas
Múlt, jelen, jövő
A pártmunkás imája
Vészjelzések
Kő

V. Kínrímek

Kínrímek
Viharos szerelem
Menny és pokol
Higiénia
Első szerelem
A tengerész
Én
Csalfa asszony
Rossz
Apák és fiúk
Jócselekedetek
Noé bárkája
Hasonlat

(életrajzi fülszöveg:)

I. Költészet

Előszó

Verseimet nem magam írom,
álomból fordítom.
El kell ismerni:
jobb az eredeti.
Amit itt látsz,
nyersfordítás.
Mindezt már olvastad álmodban.
Nem tetszik?
Fordítsd le még jobban!

A versírás alapfoka

A versírás alapfoka:
szavak rakosgatása.
A mondatok lassan összeállnak.
Az ember hol nevet, hol elsápad.
Minden mondatban van némi igazság.
Mint üvegcserepekben, tükröződik a világ.
A versek által üzen valaki.
De a szavakból a verset te rakd ki!

Rím

Egy rímet találtam a porban.
Lehajoltam, leporoltam.
Egy nagy költő is járt erre,
de nem hajolt le érte.
Átlépte.
Te rím, én leszek a gazdád!
Társat is keresek hozzád,
s beraklak benneteket egy versbe.

Egységcsomag

A madarak. A felhők. Az ég.
Egy csalódás. Egy sóhaj.
Két szerelmes. Veszekedés.
„Tudod, hogy nem így gondoltam!”
A magány. Egy valóper.
Szomorú arc. Épp rád néz.
Zseb, melyben nincsen pénz.
Törött tükör. Bor egy üveggel.
S ami csak megtörténhet.
Kérdések, válaszok, kérdések.
Azt mondd, ez a vers befejezetlen?
De hát még el sem kezdtem.
Ez csak egy egységcsomag.
Írd meg a verset magad!

II. Szerelmek

Társ

Valahol a világban
kell, hogy legyen egy társam.
Aki elfogad és megszeret.
Ötmilliárd emberből egy.
Aki úgy érez, mint én.
Lehet, hogy már nem él?
Vagy még meg sem született?

Képességek

Van szám, hogy szóljak,
lábam, hogy fussak,
és szemem, hogy lássak vele.

De elakad a szavam,
állok mozdulatlan,
s csak azt lesem, hogy ő jön-e.

Milliomosok

Hetente egy napon
a kezed foghatom.
Ha bármi közbejön,
elmarad az öröm.
Amikor nem lehet,
várunk még egy hetet.
Mint milliomosok,
kiknek a pénze sok,
úgy fecséreljük el
időnket semmivel.
De se idő, se pénz,
az alkalom elvész.
Ki ma csókot adott
volna, holnap halott

Lába nyoma

Lába nyomát látom a homokban.
Itt járt, de most ki tudja, hol van.
Nem hagyom el ezt a helyet:
ha volt itt egyszer, visszajöhet.

Beteljesedés

Sok asszonyt szerettem,
de a szerelemben
nincsen sok szerencsém.

Ritkán vagyok boldog,
nem úgy mennek a dolgok,
ahogy én szeretném.

Nem búsulok sokat,
ha valaki elhagy,
megírok egy verset.

Mikor kész a versem,
azzal a szerelem
beteljesedett.

A kedvesem

1.

A kedvesem hangja
harmónia.
A beszéde
zene.
A szava
hív haza.

2.

A kedvesem ujjait nagyon szeretem.
Nincs rajtuk gyűrű, mindegyik meztelen.
Kóborolnak a testemen.
Érintésüktől a hangom elakad.
Olyat tesznek, amit nem szabad.
De csak járják parázna táncukat.

3.

A kedvesem melle kerekded,
mint két dundi kisgyerek.
Amikor jár,
mint két kismadár
a ketrecben, repes.
Felkelti sajnálatom.
Odanyúlok, kiszabadítom:
légy szabad, és úgy szeress!

4.

A kedvesem tompora finom kalács,
pufók és meleg.
Ha csak ránézek, előnt a láb,
a lábam remeg.
Milyen tésztából készült e szépség?
Milyen kemencében sütötték?
S ki volt a szakács?

5.

A kedvesem szörzete
titkos dzsungel.
Azt kívánom, benne
vesszek el.
Nem kell térkép a kéjutazónak.
Csak hadd bolyongjak!

6.

A kedvesem öle
izzó katlan.
Égek benne
szakadatlan.
Elégtem sokszor, de visszavágyom.
Benne túlélhetem a halálom.

Papírlap

Rakosgatom irataimat,
kezembe akad egy papírlap.
Rajta egyetlen szó: Megcsaltál!
Hogy ki írta, nem tudom már.
De elpirulok, remeg a kezem,
utólag is szégyenkezem.
Akárhol vagy, hadd küldjem utánad
ezt a kis verset: Bocsánat!

III. Megfigyelések

A gének

A vonaton egy szép nő
felkeltette figyelmem.
Múzeumban is láttam alakját,
szoborban és festményen.
Testünket a gének alakítják,
és az elmúló idő
nem változtat a női szépségen.
Minden ugyanaz:
a kebel, a comb, a has,
még a kecses lábujjak is.
Lehetsz igaz, vagy hamis,
apáca, vagy kurva,
mindegy a géneknek.
Ők mindig az emberi szépséget
teremtik újra.

Csaló

Jött egy ember. Pénzt kért. Adtam.
Utána nevetett rajtam.
Előadott egy történetet:
meglopták, mindene odalett.
De én láttam, hogy beteg.
Megesett a szívem rajta.
Ezért adtam önként,
a gyógyításra költse a pénzt.
Azt hitte, kicsalta.

Etika

A halálod előtti napon
szálljon meg az irgalom.
Segíts másokon!

Most már úgyis mindegy,
nem tarthatod meg kincseidet.
Adj belőlük a szegényeknek!

A bökkenő az, hogy halálod
idejét előre nem tudod.
Kapsz még egy napot. S még egy napot.
Minden nap, amely felvirrad:
a halálod előtti nap.

A város

A város kávéét iszik, és benzingőzt büfög,
széles utcáin haragos tömeg hömpölyög,
kezükben zászló, hol nemzetiszín, hol vörös.

A házak falai szürkék és kopottak,
pucérságukat mutogatják a kapualjak,
s már nem jut hajlék a hajléktalanoknak.

Itt élek én is, én vagyok a város,
én vagyok a csillogás, a kosz,
s az út is. A tömeg rajtam tapos.

De a tömeg is én vagyok, a rohanás,
villamoson, buszon rohanok hozzád.
Jól esne, ha a kezem megfognád.

Természetes kiválasztódás

A gazellák legelnek,
jut fű mindenkinek.
Az oroszlán figyel.

Meglátják, rohannak,
valaki lemarad.
Az után indul el.

Aki a leggyengébb,
az hull el legelébb,
abból lesz zsákmány.

Éreztesd, hogy nincsen
semmi baj, különben
szagot kap a Halál.

A folyó

Léphetek-e kétszer ugyanabba a folyóba?
Nem - a választ minden iskolás tudja.
Egyetértek, de más az indokom,
mint a filozófusé volt egykoron.
Nem a folyó, én változom,
ahogy fel- és leépülök.
A folyó ugyanaz. A folyó örök.

Tér és idő

Hogy hol vagyok, azt biztosan tudom.
A tér szilárd, mint a beton.
De hogy mikor történik velem,
ami történik, azt csak sejthetem.
Az idő bizonytalan,
az idő elillan.
Ahol most állok, hajdanán
lehet, hogy épp így állt ősapám,
morfondírozva téren és időn.
Ami volt, talán még visszajön.
Lehet, hogy csak egy villanásra,
rácsodálkozhatunk egymásra.
A keret ugyanaz, de változik a kép.
Múlt s jövő egymás lábára lép.

Kitérő

A majom a fáról lejött,
s látta, nem tökéletes a föld.
Dühében fűrt-faragott,
így lettek a katedrálisok.
Verselt, zenélt, művelt tudományt,
sok betegségre gyógyírt talált.
Utolsó alkotása a számítógép.
Emberre többé nincs szükség.
Vége a sok kínlódásnak,
a gépek mindennel ellátnak.
E hosszú kitérő után
élhetünk újra bután.
Jó dolgom van, semmi bajom,
mért ne lehetnék újra majom?

IV. Vészjelzések

A földi szívek

Vajon Tóth Árpád óta kicsit közelebb
kerültek-e egymáshoz a földi szívek?
Van már televízió, és van Internet.

Azt a fiatalembert, aki a fülén
zenével közeledik az utcán felém,
érdekli-e, hogyan érzek én?

A kerék

A kerék vagyok. Már jártam erre.
Szakadék fele rohanunk, tudom.
Hogyan figyelmeztessem a veszélyre
azt, aki fenn ül a bakon?
Nem hallgatja meg javaslatom.
Egyre csak azt fújja: előre!

Mit ér?

Mit ér az életem,
ha amit legjobban tudok,
azzal foglalkoznom tilos,
s javaslataimra a válasz: „nem”?

Él még sok milliárd
ember a földtekén,
de egyikük sem én,
amit tudok, nem tudja más.

Ha agyam nem használhatom,
lehetnék akár állat is,
vagy dísznövény, egy függönykarnis,
vagy egy festmény a falon.

Ha önmagam nem lehetek,
pótolhatnak akárkivel.
Én veszítek. De ki nyer?
Ami lehetett volna, sose lesz.

A búcsúlevél

Az életem pokol.
Mások ilyenkor
szoktak öngyilkosok lenni.
De a búcsúlevelem
stílusát élvezem.
S ha van öröm, még nincsen veszve semmi!

Magány

Senki sem szól hozzám.
Kérdéseimre nem felelnek.
Ácsorgok az utcán,
mellettem mindenki elmegy.
Nekem nem telefonálnak.
Nekem nem írnak levelet.
Írok hát magamnak.
De nem kapom meg.

Élve eltemetve

Engem élve eltemettek,
testemet rágják a férgek.
A nehéz sírkő laposra nyom,
s jó képet kell hozzá vágnom.
Kínos lenne, ha kiderülne,
hogy még nem nyugodtam bele.

Vidám vers

Írni kellene egy vidám verset.
A szomorúság nem egészséges.
Mosolygok, kacagok, hahotázom,
ma nevetek egyet a világon.
Lehet, hogy holnap már nem is élek.

Magányos farkas

Üvöltöttem egy nagyot,
választ senki sem adott.
Rájöttem: egyedül vagyok.

Magányos farkas az erdőszélen
nem nagyon bízhat a jövőjében.
Kölykökre már semmi reményem.

Nem adhatom tovább, amit tudok,
Pedig van sok farkas-titok.
Talán nem is lesznek farkasok.

Lehetett volna egy társam,
de vadász járt a nyomában.
Örülhetek, hogy én megúsztam.

Rosszra csábított az éhség.
Akik öltek, túléltek.
Számomra mindig volt mérték.

Jó lett volna élni szebben,
de nem volt rá módom. Így lettem
magányos farkas az erdőszélen.

Múlt, jelen, jövő

A jelent azok szeretik,
akik még nem csalódtak.
Aki csalódott, de még bízik,
a jövővel vigasztalódhat.
Én már nem bízom. Nem érdekel a holnap.
Az emberek sosem lesznek jobbak.
Elveszti illúzióit,
aki megismerte a múltat.

A pártmunkás imája

Uram, vétkeztem ellened,
sokszor megtagadtam a neved.
Azt mondtam, nem is létezel,
csak a papok hitetnek el.
Hittem a hitetlenségben.
Mégis fogadj be engem!
Most, hogy a halálomon vagyok,
másképp fest sok dolog.
Alattam letört minden ág.

Hátha mégis van mennyország.
Biztos ott van a kommunizmus.
Én sosem voltam dogmatikus.

Vészjelzések

Vészjelzést fogtam, segíteni szeretnék,
de nem tudom, honnan jön a jelzés.
Valaki bajban van, de én is szenvedek.
Ketten vagyunk tehetetlenek.
Felfogva szívem vészjelzéseit,
lesz-e majd, aki rajtam segít?

Kő

A vízbe vetett kő hullámokat kelt,
majd lassan megint minden elsimul.
Én is kő vagyok; mely a vízbe hull.
Szavaim kiben és meddig rezegnek?

V. Kínrímek

Kínrímek

Ha az agyam majd szétmegy,
gyorsan írok egy verset.
Nem számít, hogy jó, vagy rossz,
boldogok a dilettánsok!
Nyelvet öltök a világra,
fejen állva.
Néha sokat segítenek
bajomon a mókás rímek.
S ha nem múlnak el a kínok,
kínomban kínrímeket írok.

Viharos szerelem

A szenvedélyes szerelem viharos,
a legforróbb órák vonzzák a zivatart.
Az idegesség sok mindent előhoz,
olyat csinál az ember, amit nem akart.
Nejem tányérokat vág a falhoz -
amíg a készlet tart.

Menny és pokol

Engem terhelnek bűnök,
de a feleségem egy szent.
Lehet, hogy a pokolba kerülök,
míg ő bebocsájtást nyer fent?
Talán mégsem lesz nagy vész.
Megmozgatok minden követ.
A túlvilágon is lehet
családegyesítés.

Higiénia

A higiénia alapelve:
ne piszkolj a saját fészkedbe.
De az sem teszi igazán jól,
aki a más fészkébe piszkol.

Első szerelem

Tétova az első szerelem,
még nem tudjuk, mit hogyan kell.
Suta minden mozdulatunk,
a sötétben csak tapogatózunk.

A tengerész

Hogy mondjam el neked, tengerészem,
akivel egyszer eltöltöttem
egy forró éjszakát az ágyban -
Nem te csábítottál el engem.
Én csábítottam.
Dicsekedhetsz kocsmákban velem,
messzi tengereken hajózhatsz.
Férjemmé tettelek azon az éjjelen,
s már örökre az maradsz.

Én

Sosem szenvedtem hiányt szeretetben.
Én magamat mindig szerettem.
Amikor mások kritizáltak,
azt mondtam magamnak: nagy vagy!
Doktor úr, most baj van.
Már nem bízom meg magamban.
Szörnyű gyanú gyötör:
ez a fickó az életemre tör!

Csalfa asszony

Eltűnődöm ezen a mennyben:
amikor megcsaltam a férjem,
azt akartam, hogy öljön értem.
De nem úgy gondoltam, hogy engem.

Rossz

Döntöttem, helyet változtatok.
Azt mondd, ugyanolyan rossz lesz ott?
Nem igaz. Ha rossz is, másképp rossz.
Valami mindig más.
S gyönyörködött a változatosság.

Apák és fiúk

Mindig az volt a vágyam,
hogy a fiam nálam több legyen.
Minden támogatást megadtam,
s közgazdász lett az egyetemen.
Lám, álmodni érdemes,
valóság lesz az álomból.
Az apa csak egy kis zsebes,
s a fiú már bankokat rabol!

Jócelekedetek

Elsorolom jócelekedeteimet.
Szent Péter szól: ez nem ér.
Mindezt jókedvedben tetted,
egyáltalán nem szenvedtél.
Nekem szimpatikus vagy,
de nem engedhetlek be. Menj!
Nem érvhajászoknak
van kitalálva a menny.

Noé bárkája

Szólt Noénak az Isten,
újabb bárkát építsen.

„Egy második özönvíz jön majd,
de megóvok minden állatfajt.

Gyűjts mindegyikből tüstént
egy hímet és egy nőtényt.

Negyven napig zuhog az eső,
nem maradhat túlélő.

A bárka majd elúszik a vízzel,
de te ne szállj fel!”

Hasonlat

A vers nem szó szerint igaz.
A vers csupán hasonlat.
De inkább a hasonlatnak higgy!
A valóság néha sántít.

(életrajzi fülszöveg:)

Mándy Gábor:
könyvtáros a szakmája,
verset ír szórakozásból.
Amikor kellene, gyáva,
amikor nem lehet, bátor.
Negyvenötben jött a világra,
s meghalt. Maga sem tudja, mikor.

-&-